

Přednášející: Jan Petržela

BOJ PROTI DOPINGU

Obsah

- 3 Proč bojovat proti dopingů?
- 8 Co je to doping?
- 19 Seznam zakázaných látek a metod
- 25 Dopingová kontrola
- 34 Prevence neúmyslného dopingů – léky, výživové doplňky
- 42 Terapeutická výjimka (TUE)
- 47 Postih za doping
- 53 Současný stav boje proti dopingů

Box

- ADVČR statistiky (1993-2002): 439 testů, 13 pozitivních → 2,96 % pozitivních
- Velkým problémem je spousta různých federací s vlastními / žádnými antidopingovými pravidly → profesionální (IBF, WBA, WBC, WBO) x amatérský box (IBA)
- Signatářem WADA kodexu pouze IBA (International Boxing Association), na české boxery pod ČFB dopadá Směrnice ADV ČR
- V minulosti měly problémy s dopingem i největší hvězdy: Tyson Fury, Mike Tyson, Amir Khan

Hokejbal

- ADVČR statistiky (1993-2002): 64 testů, 4 pozitivní → 6,25 % pozitivních
- ISBHF není signatářem WADA kodexu, ale na české hokejbalisty pod ČMSHb dopadá Směrnice ADV ČR

PROČ BOJOVAT PROTI DOPINGU?

3

**„Boj proti dopingu je komplikovaný,
drahý a omezuje život i poctivým
sportovcům. Kdyby se ve sportu proti
dopingu nebojovalo, bylo by na svobodném
rozhodnutí jednotlivce, jestli chce doping
užívat či nikoliv.“**

(parafráze názoru českého olympionika)

Proč bojovat proti dopingů?

Ochrana zdraví sportovců

Jen talent a trénink

Sportovec = vzor pro děti i veřejnost

Svobodné rozhodnutí neexistuje všude

Dodržování pravidel a zákonů

Rovné příležitosti

Fair play x Doping = podvod

Budování charakteru na celý život

Sport = zábava a radost

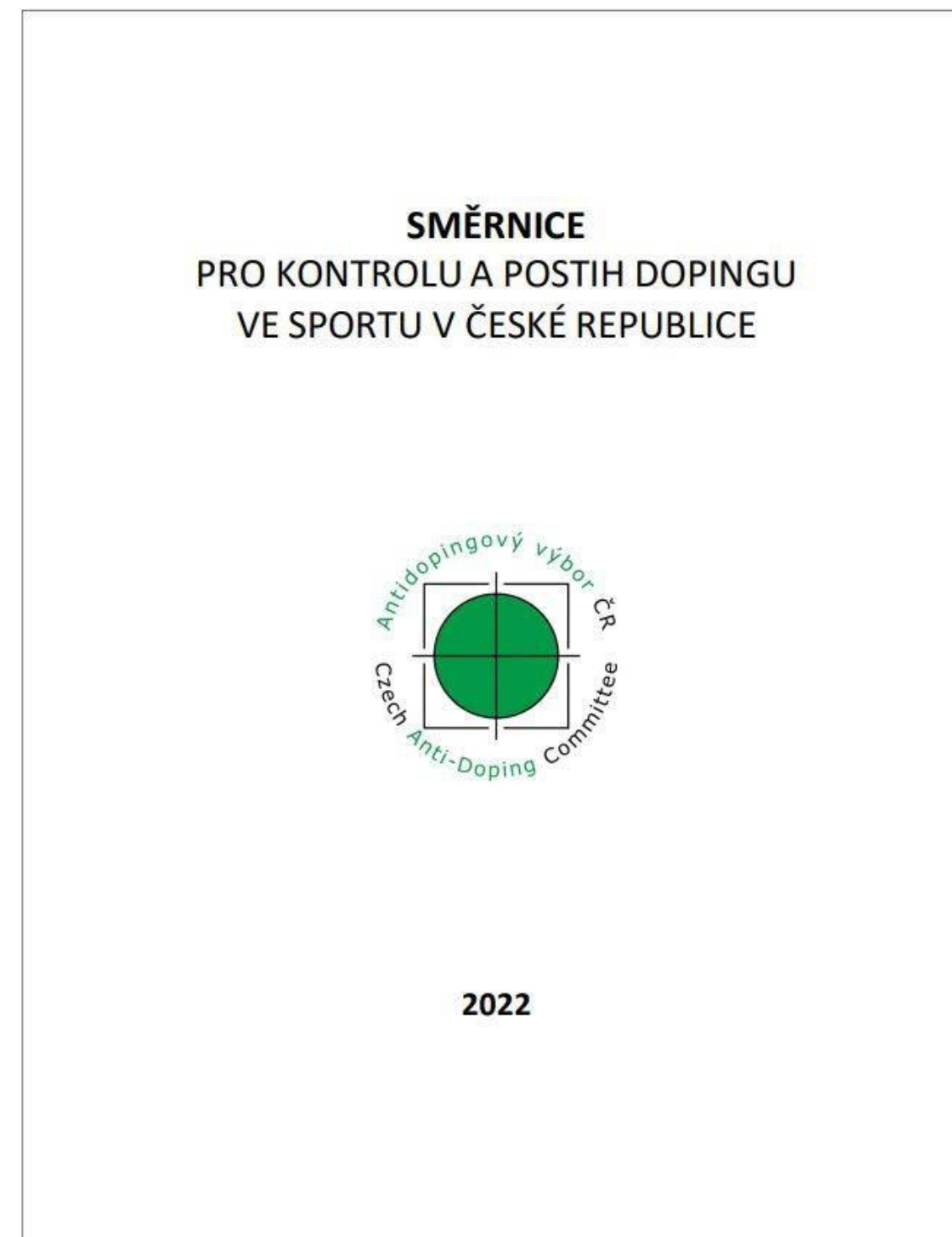
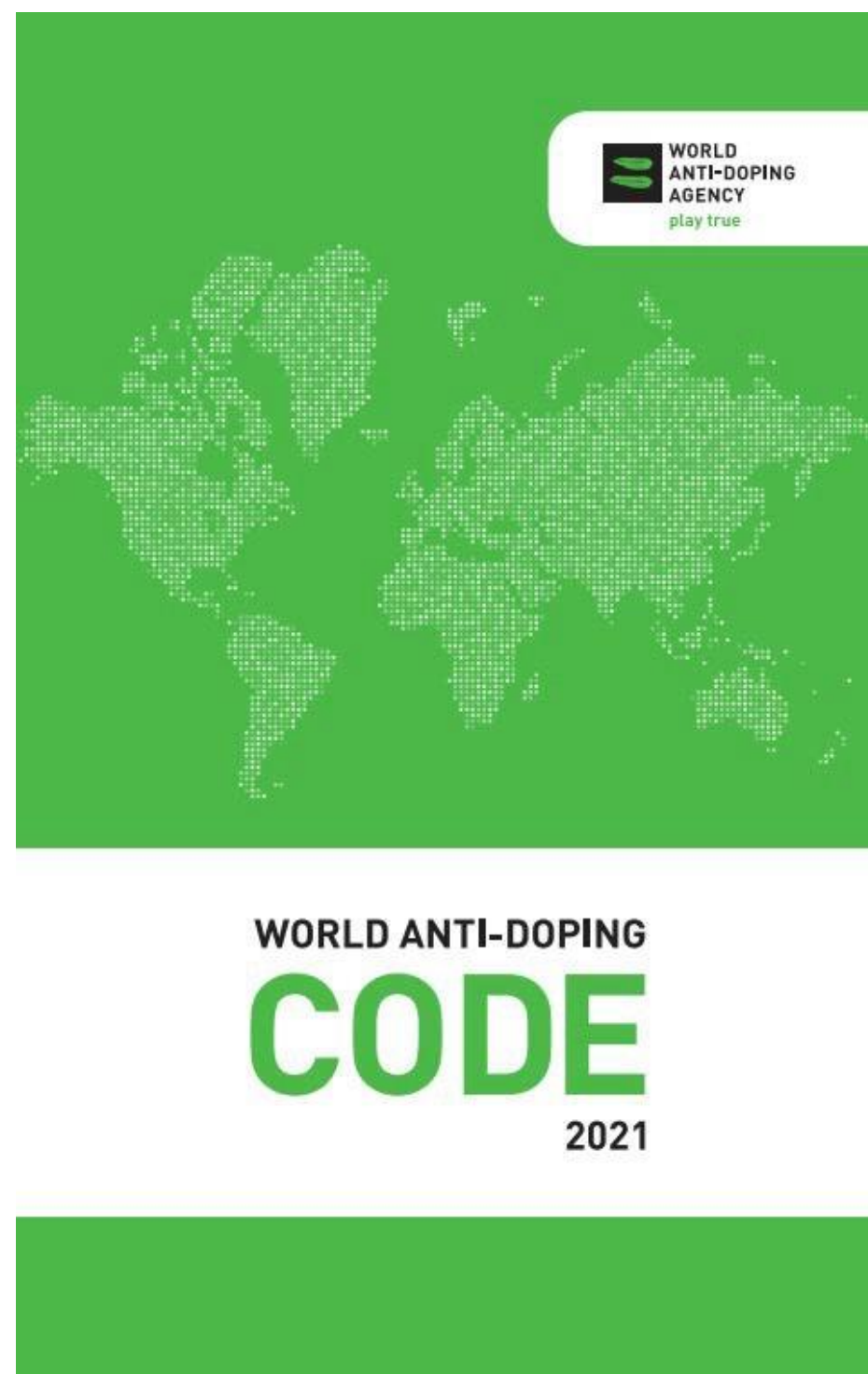
Respekt k sobě i ostatním

Historie boje proti doping

- Do roku 1999 si řešil každý sport sám (různá pravidla, různé tresty)
- 1999 vznik WADA – snaha o jednotný a přehledný systém boje proti doping
- 2004 první Světový antidopingový Kodex
- Aktuálně cca 700 signatářů (mezinárodní federace, národní olympijské výbory, národní paralympijské výbory, národní antidopingové organizace)
- Směrnice pro kontrolu a postih doping ve sportu v ČR
- Každoročně vydává ADVČR – kopíruje text Kodexu, závazná pro národní federace, sportovce, doprovodný personál
- Vázanost individuálního sportovce Kodexem – přes členství v klubu, který je součástí národního svazu; účastí na akci pořádané signatářem
- Sporty, soutěže a sportovci mimo působnost Kodexu

CO JE TO DOPING?

Co je doping

Dle Světového antidopingového Kodexu:

porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel

V Kodexu uvedeno 11 porušení antidopingových pravidel (ADRV). Všechny tyto platí pro sportovce a ADRV 2.5 – 2.11. i pro podpůrný personál sportovce (ASP).

1 Přítomnost *Zakázané látky* nebo jejích *Metabolitů* nebo *Markerů* ve *Vzorku Sportovce*

- Povinností každého sportovce zajistit, aby žádná zakázaná látka nevnikla do jeho těla
- Pravidlo striktní odpovědnosti = není nutné, aby Sportovci byl prokazován úmysl, Zavinění, Nedbalost či vědomé Použití.

2.2 *Použití* nebo *Pokus o Použití Zakázané látky* nebo *Zakázané metody Sportovcem*

Co je doping

- 3 Vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru *Vzorku* ze strany **Sportovce**
- 4 Porušení povinnosti informovat o místě pobytu
- 5 *Podvádění* nebo *Pokus o Podvádění v průběhu* kterékoli části *Dopingové kontroly* ze strany **Sportovce** či jiné **Osoby**
- 6 *Držení Zakázané látky* nebo *Zakázané metody Sportovcem* či *Doprovodným personálem Sportovce*
- 7 *Obchodování* nebo *Pokus o Obchodování* s jakoukoli *Zakázanou látkou* nebo *Zakázanou metodou Sportovcem* či jinou **Osobou**

Co je doping

15

- 8 **Podání** nebo Pokus o Podání jakékoli **Zakázané látky** nebo Zakázané metody Sportovci (...)
- 9 **Spoluúčast** nebo **Pokus** o spoluúčast Sportovcem nebo jinou Osobou
- 10 **Zakázané spolčování** **Sportovcem** nebo jinou **Osobou**
- 11 Jednání **Sportovce** nebo jiné **Osoby** s cílem **odradit od nahlášení nebo se mstít za nahlášení** orgánům

ZAKÁZANÉ LÁTKY A METODY

19

Zakázané látky a metody

KRITÉRIA PRO ZAŘAZENÍ NA SEZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTEK A METOD:

Aby byla látka zařazena na Seznam, musí splnit alespoň 2 ze 3 následujících kritérií:

- Látka má potenciál zvýšit výkon
 - Látka představuje potenciální riziko pro zdraví sportovce
 - Požití látky poškozují ducha sportu
- + Látky, které mohou maskovat jiné zakázané látky a metody a látky neschválené k lidskému užití

Zakázané látky a metody

- Mezinárodní standard jako součást Světového antidopingového programu
- Aktualizuje se 1x ročně – [Seznam 2024 zde](#)
- Publikován vždy 1. října na www.antidoping.cz
- Účinnosti nabývá vždy k 1. 1.
- Od 1. 1. 2024 je na Seznamu tramadol (opioid – lék na bolest, časté používání v cyklistice, rugby, fotbale; riziko fyzické závislosti, nepozornosti, předávkování) – zakázaný při soutěži, wash-out period 24 hodin
- Některé látky mají uvedené výjimky, které neznamenaí doping – prahové limity, lokální podání, terapeutické použití v určitých dávkách (stimulancia, inhalační beta-2 agonisté – astma, inhalační glukokortikoidy) – detaily jsou uvedeny u každé látky na Seznamu

Druhy zakázaných látek a metod

1 Zakázané při soutěži

období začínající těsně před půlnocí (v 23:59) den před Soutěží, které se má Sportovec účastnit, až do konce Soutěže a procesu odběru Vzorků

2 Zakázané stále

= při soutěži i mimo ni

3 Specifické a nespecifické

- všechny zakázané látky jsou Specifické, kromě těch uvedených na Seznamu zakázaných látek a metod dopingů jako Nespecifické
- Specifické nejsou méně nebezpečné, ale sportovec je s větší pravděpodobností použije s jiným úmyslem než ke zvýšení sportovní výkonnosti → rozdílně nastavené důkazní břemeno

Druhy zakázaných látek a metod

4 Návykové látky

- časté zneužívání ve společnosti mimo rámec sportu - snížená sazba pokud k použití došlo mimo soutěž a nesouviselo se sportovním výkonem (1-3 měsíce)
- kokain, diamorfin (heroin), methylenedioxyamfetamin (MDMA/“extáze“)
a tetrahydrocannabinol (THC)

DOPINGOVÁ KONTROLA

25

Dopingová kontrola

Proces, kterým se zjišťuje porušení antidopingových pravidel

- 1 Rozhodnutí odpovědného subjektu o provedení testu
- 2 Odběr vzorku
- 3 Transport vzorku
- 4 Analýza vzorku

A) SOUTĚŽNÍ

B) MIMOSOUTĚŽNÍ

**Každý sportovec povinen podrobit se na vyzvání kontrole - Odmítnutí =
Porušení antidopingových pravidel (sankce 4 roky zákazu činnosti)**

Dopingová kontrola – průběh

1 Předání výzvy chaperonem/komisařem

- písemně, stvrzeno podpisem sportovce
- od té doby sportovec pod dohledem chaperona/komisaře

2 Dostavení se do místnosti DK

- co nejdříve od předání výzvy (ukončení soutěže)

3 Odebrání vzorku moči/krve pod přímým dohledem komisaře

4 Rozdělení vzorku do nádobek A a B

5 Vyplnění protokolu o dopingové kontrole

PROTOKOL DOPINGOVÉ KONTROLY
DOPING CONTROL FORM

TESTOVACÍ AUTORITA / TESTING AUTHORITY: CADC
ORGÁN PRO NÁKLADÁNÍ S VÝSLEDKY / RESULTS MANAGEMENT AUTHORITY: CADC
ORGÁN PRO ODBĚR VZORKU / SAMPLE COLLECTION AUTHORITY: CADC
KOORDINÁTOR DOPINGOVÉ KONTROLY / DOPING CONTROL COORDINATOR: CADC

1. VÝZVA SPORTOVCI • ATHLETE NOTIFICATION

PŘÍJMENÍ: NOVAK Jméno: JIŘÍ Datum narození: 01 01 1990
Státní příslušnost: CZE Identifikace: OP
Odběr vzorku: 01 01 2022 09:00
Jméno komisaře/asistenty: NOVOŤNÝ
Podpis komisaře/asistenty: [Signature]
Podpis sportovce: [Signature]

2. INFORMACE O SPORTOVCI • ATHLETE INFORMATION

Číslo příjezdu: 09:05 Adresa: NOVAKOVA 1 PRAHA 1 110 00 PRAHA
Číslo příjezdu: 09:05 Ulice/číslo: NOVAKOVA 1 Město/obec: PRAHA 1 Kraj: PRAHA
Číslo příjezdu: 09:05 Stát: ČR Kontaktní telefon: +420 777 111 111 Kontaktní telefon: NOVAK@SEZNAM.CZ E-mail: NOVAK
Číslo příjezdu: 09:05 Jméno lékaře: NOVAK Jméno trenéra: NOVAK

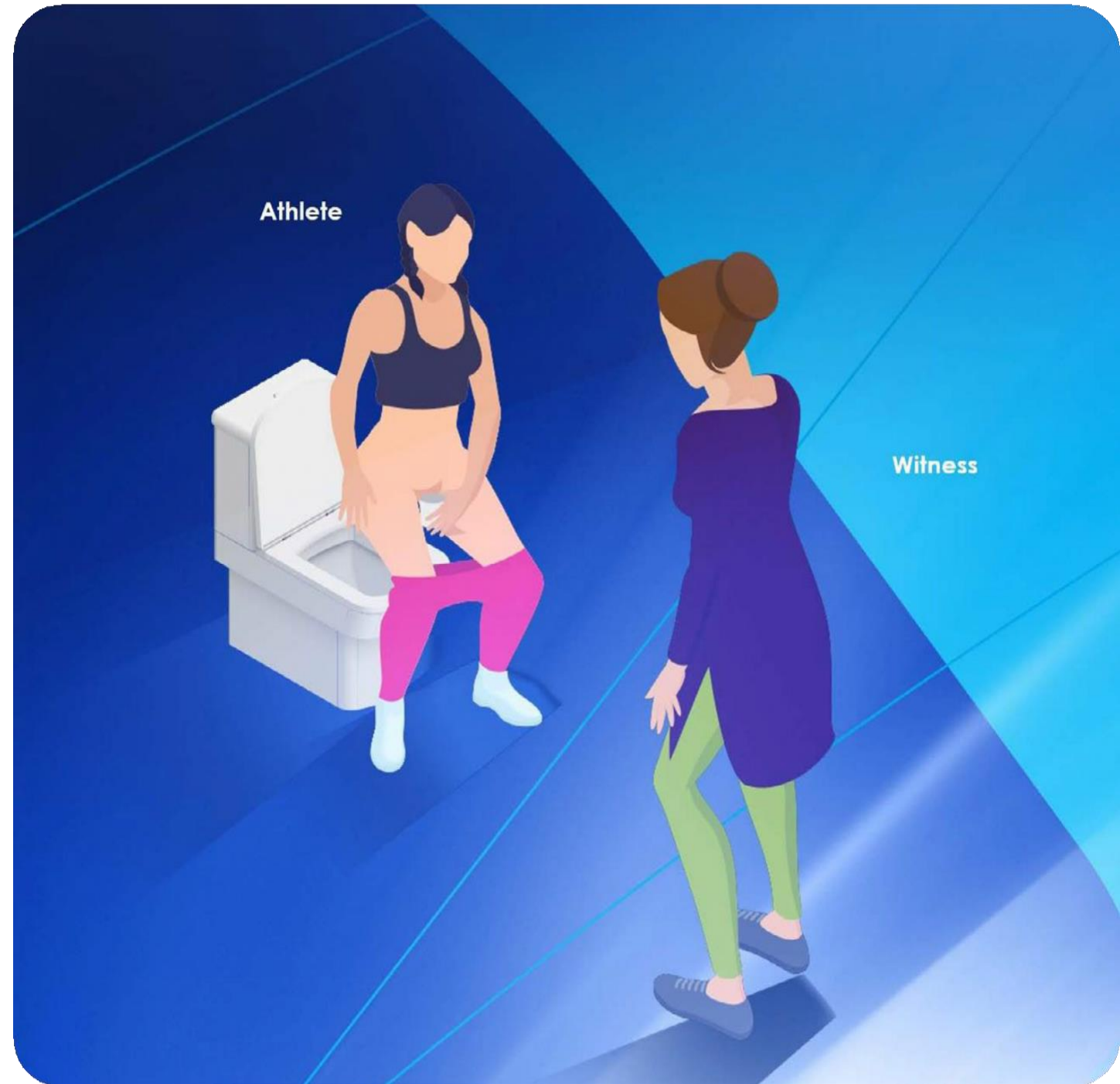
3. INFORMACE PRO ANALÝZU • INFORMATION FOR ANALYSIS

Při soutěži: Mimo soutěži: Datum odběru vzorku: 01 01 2022 Pohlaví: M Ž
Sport: RUGBY Disciplína: SEVEN Výrobce sad: LOCKCON
Neúplný vzorek: 101010 045 09:20 n/w
Jméno sportovce/komisaře: NOVAK
Jméno sportovce/komisaře: NOVAK
Jméno sportovce/komisaře: NOVAK
Přehled vzorků: [Table with columns for sample number, time scaled, specific gravity, witness name, and signature]

4. SCHVÁLENÍ PRŮBĚHU ODBĚRU VZORKU MOČI A/NEBO KRVE A/NEBO DBS TESTU • CONFIRMATION OF PROCEDURE FOR URINE AND/OR BLOOD TESTING

Poznámky: NO COMMENT
Dopisovatel sportovce: NOVAK Trenér: [Signature]
Komisař dopingové kontroly: NOVOŤNÝ Datum: 01 01 2022
Přehled vzorků: [Table with columns for sample number, time scaled, specific gravity, witness name, and signature]

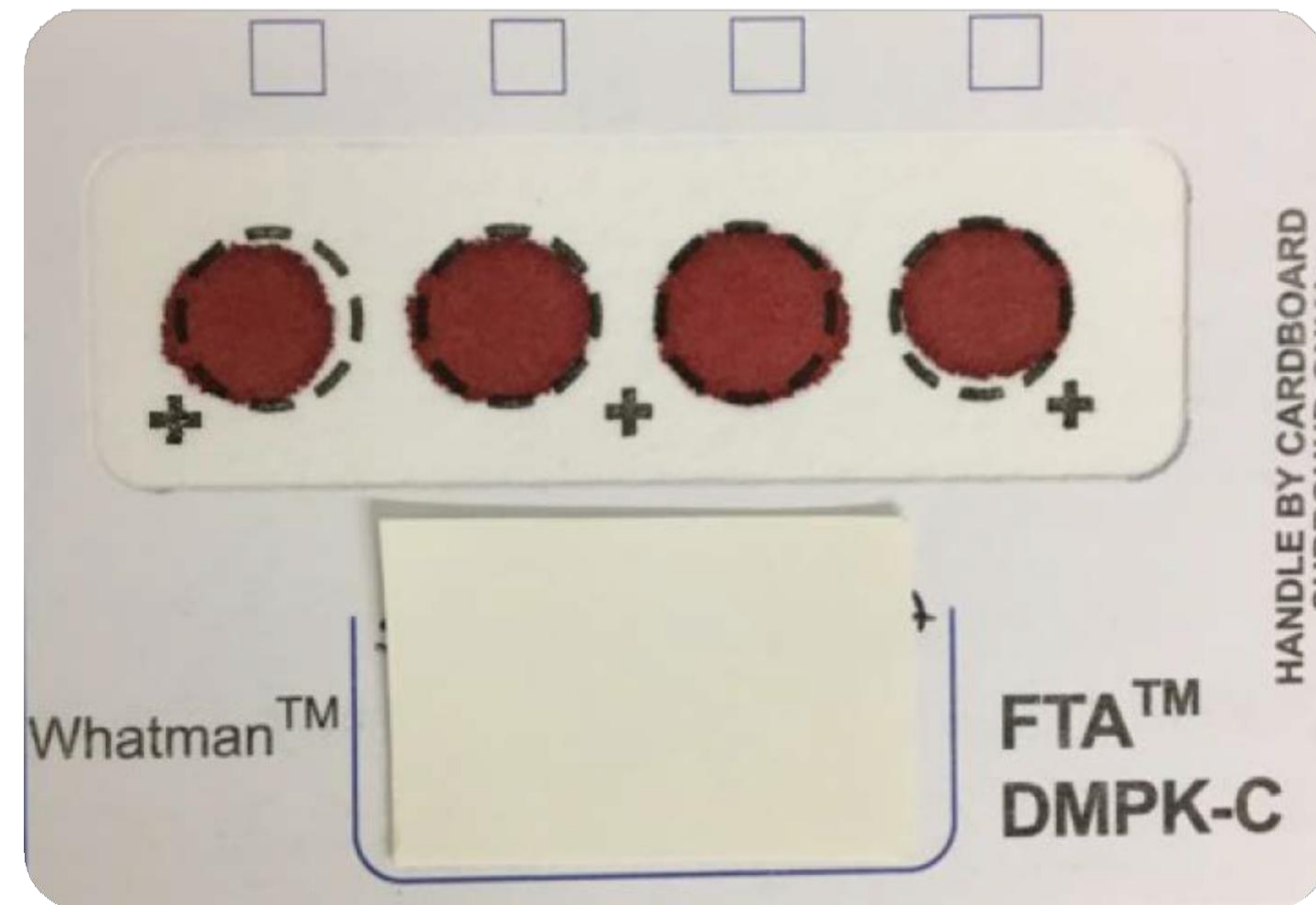
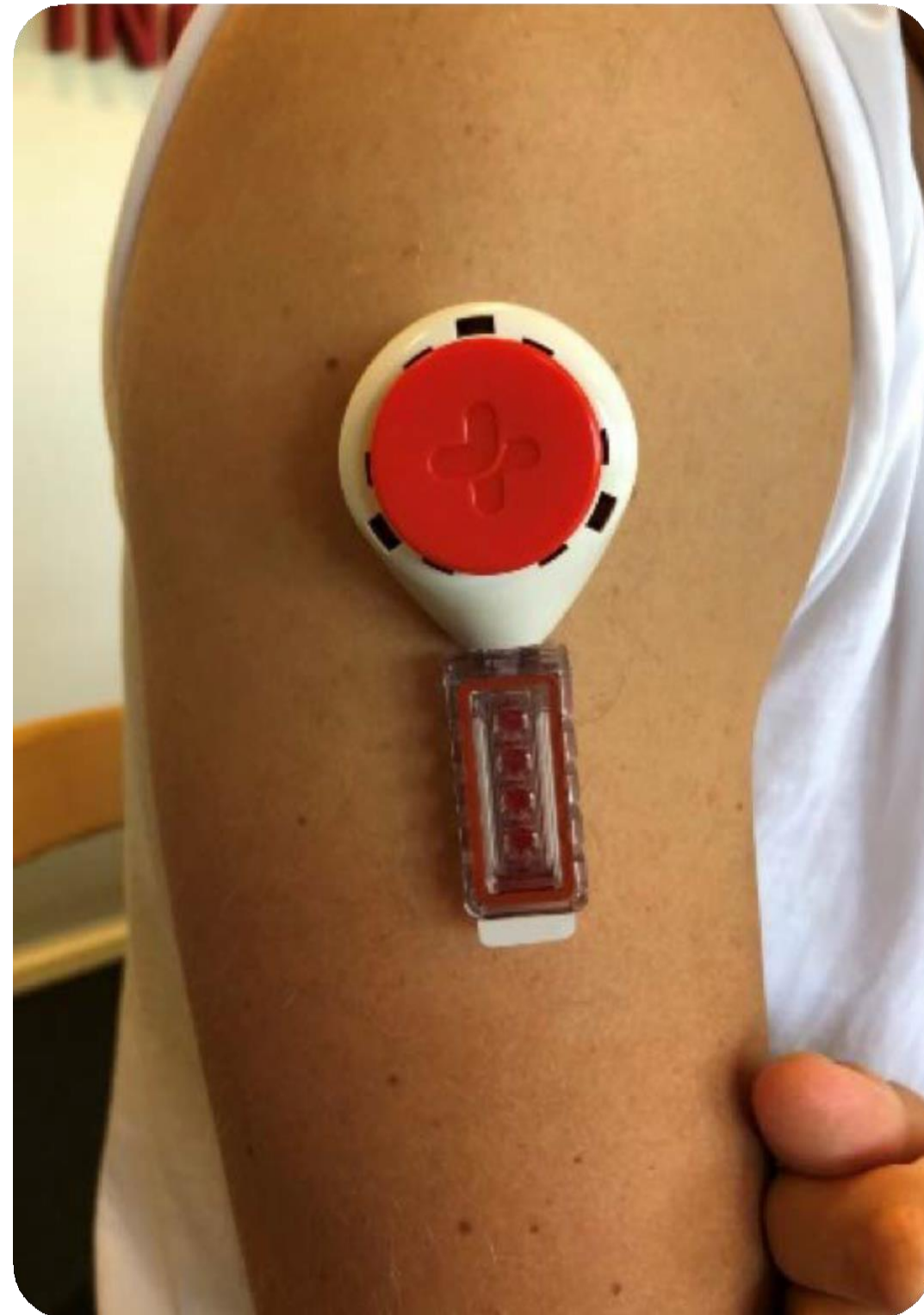
Odběrová sada – moč

Odběrová sada – krev

Metoda suché kapky krve

PREVENENCE NEÚMYSLNÉHO DOPINGU

34

OVĚŘOVÁNÍ BEZPEČNOSTI LÉKŮ Z POHLEDU SPORTOVCE

Onemocnění – zakázané léky

Doporučení k minimalizaci rizika neúmyslného dopingu užitím zakázané látky v léku

- 1 Informovat svého lékaře** (léky na předpis) nebo lékárníka, že jsem sportovec, který může jít na DK
 - Lékař/lékárník může zvolit alternativní lék, který neobsahuje zakázanou látku
- 2 Zkontrolovat si**, zda není lék uveden na [seznamu léčivých přípravků s označením pro doping](#) – je pouze orientační, pozor na léčiva v zahraničí (jiné názvy/složení)
- 3 Zkontrolovat si**, zda lék neobsahuje látku uvedenou na [Seznamu zakázaných látek](#) – u dlouhodobě užívaných léků vždy v období říjen-prosinec zkontrolovat, zda se něco na příští rok nemění

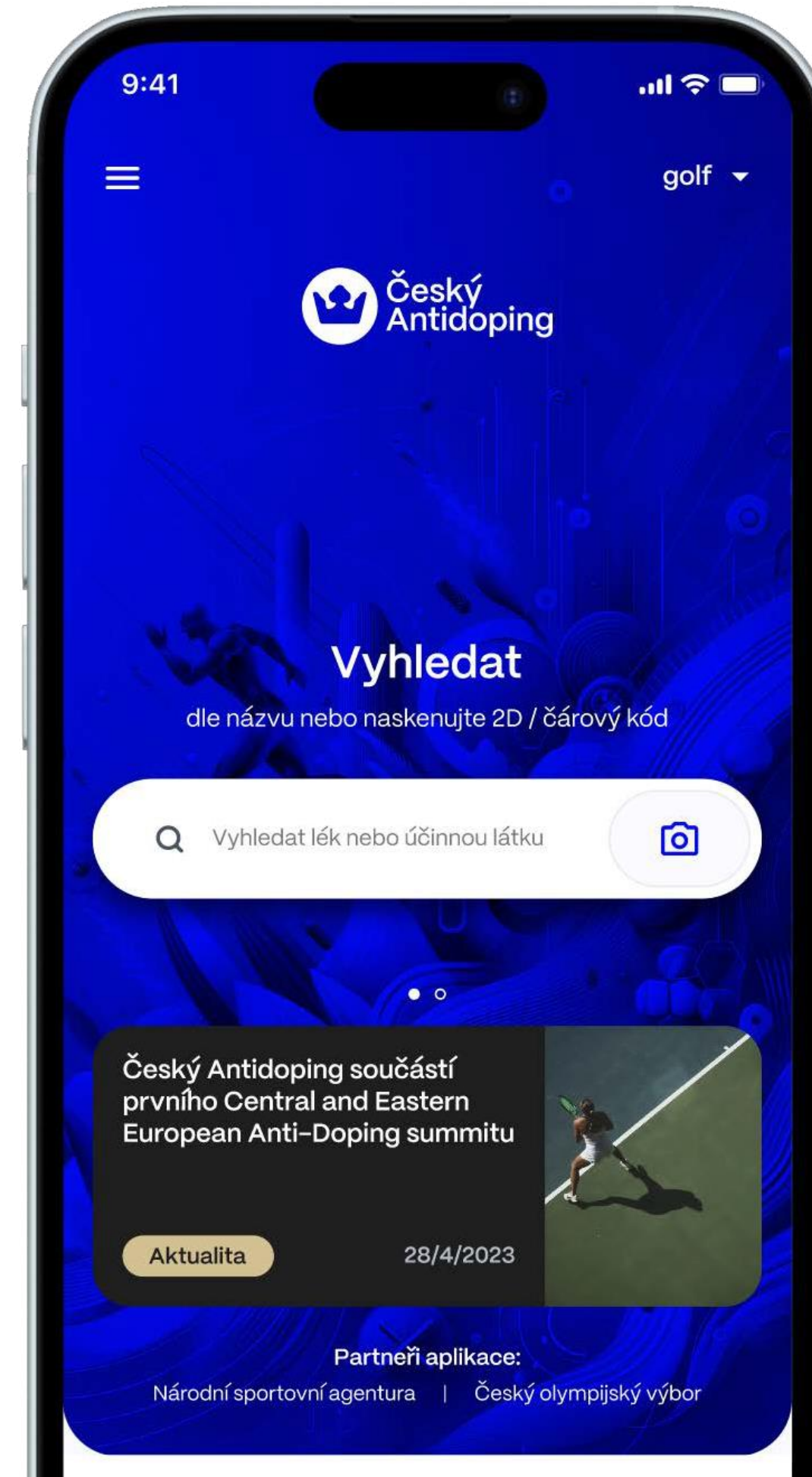

Onemocnění – zakázané léky

- 4 V případě pochybností **zaslat dotaz** na leky@antidoping.cz
– reakční doba do 48 hod.
- 5 Pokud není alternativa a je lék nutné užívat, **požádat o TUE**
(diabetes, srdce)

NOVINKA!

Od konce března je k dispozici aplikace
Čistý sport pro kontrolu léčivých přípravků.

Stahuj Čistý Sport

Aplikace Čistý sport ke stažení zdarma

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

DOPLŇKY STRAVY A JEJICH RIZIKA

Doplňky stravy a jejich rizika

Jsou jednou z hlavních příčin neúmyslného dopingu

DOPLŇKY = vyráběné produkty (pilulky, kapsle, prášky, gely, nápoje a tyčinky) obsahující živiny, bylinky, aminokyseliny nebo jiné látky, které mohou mít vliv na tělo

- obvykle dostupné bez lékařského předpisu (zařazeny většinou mezi potraviny)
- určeny k „doplnění“ stravy
- narozdíl od léků neexistuje legální definice, nepodléhají schválení, neexistuje státní kontrola složení

Obsahovat zakázanou látku

Být během výrobního procesu kontaminovány zakázanou látkou

Obsahovat složky, které jsou pojmenovány jinak, než je uvedeno v Seznamu zakázaných látek a metod

Doplňky mohou

Činit prohlášení jako „schválené společností WADA“ nebo „bezpečné pro sportovce“

Vyřadit některé přísady z jejich štítků

Být prodávány jako padělané produkty přes internet

Doplňky stravy a jejich rizika

WADA ani ADVČR nevydává žádné certifikáty garantující čistotu daného doplňku stravy – testy si (ne)dělají výrobci sami.

Doporučení k eliminaci rizika

- Opravdu potřebuji užívat DS?
- Kupujte DS od známých (evropských) výrobců a dodavatelů, kteří se spojují s vrcholovými sportovci či sportovními svazy
- Uchovejte si doklad o nákupu
- Ved'te si záznamy, kdy a v jakém množství jste DS užili
- Zkontrolujte si daný výrobek na [Kolínském seznamu](#) (pouze některé DS)
- (Vyžádejte si prohlášení výrobce, že daný DS neobsahuje zakázanou látku)
- (Nechte si DS otestovat – finance? šarže?)

Nejrizikovější doplňky stravy

- Spalovače tuků – častý výskyt zakázaných stimulantů (DMAA*, fenetylamin)
- Předtréninkovky (pre-workout, předtréninkové pumpy) – zakázané stimulanty
- Kreatin – častá kontaminace stimulanty nebo i AAS
- DS obsahující CBD – často kontaminace THC
- DS obsahující extrakt z kotvičníku – časté přidávání zakázaných hormonálních látek pro podporu tvorby testosteronu
- SARMs, AICAR, GW1516 – látky neschválené k lidskému užití, ve fázi klinického/ předklinického výzkumu – velmi nebezpečné, nejasné vedlejší účinky

*DMAA (1,3-dimetylamylamin, 1,4-dimetylamylamin, olej z pelargonie, geraniový olej, geranium oil/extract)

POSTIH ZA DOPING

Postih za doping

Oproti minulým verzím se více přihlíží k úmyslu dopovat

= Cílem je důsledněji potrestat sportovce, kteří dopovali úmyslně

Větší variabilita sankcí, složité posuzování jednotlivých případů, vyšší nároky na disciplinární komise

Okolnosti, které umožňují uložení kratší doby zákazu činnosti návyková látka, specifické látky, kontaminované produkty, chráněné osoby (děti), rekreační sportovci

Přítěžující okolnosti – mnohonásobné porušení pravidel, závažnost porušení

Postih za doping – sportovec

Možné důsledky

- **Diskvalifikace výsledků**
- **Zákaz činnosti** - základní sazba za první porušení je 2-4 roky
- Propadnutí prize-money
- Finanční důsledky (úhrada nákladů druhé straně, finanční sankce – výjimečné)
- Status „černé ovce“ během zákazu činnosti (zákaz účastnit se téměř jakékoliv sportovní činnosti v jakékoliv roli, odepření finanční podpory)
- Zveřejnění sankcí

Postih za doping – týmy, štafety

Kolektivní sport = sport, kde je umožněno střídání během zápasu/soutěže

- Více než dva členové týmu poruší AD pravidla v průběhu Akce → řídicí orgán Akce udělí týmu přiměřenou sankci (např. ztrátu bodů, diskvalifikaci ze Soutěže nebo Akce nebo jinou sankci) – např. 3 hokejisté jednoho týmu dopovali během sezóny Extraligy, vedení Extraligy může rozhodnout o odečtu bodů danému týmu).

Sporty, které nejsou kolektivními sporty, ale kdy se ocenění předává sportovním týmům (např. tandem, štafeta, osmiveslice apod.)

- K diskvalifikaci stačí, aby dopoval 1 člen týmu/štafety – např. 1 biatlonistka ve štafetě dopovala, celé štafetě bude odebrána medaile.

Postih za doping – svaz

- Při prokázaném porušení antidopingového pravidla reprezentantem ČR bude sportovní **svaz postihován ve smyslu ustanovení Zásad pro snižování státní dotace sportovním svazům při zjištěném pozitivním dopingovém nálezu reprezentantů.**
- Stejným předpisem se řídí postih sportovního svazu při jakémkoliv porušení ustanovení Světového antidopingového Kodexu.

Postih za doping – doprovodný personál sportovce

Možné důsledky

- **Zákaz činnosti** - základní sazba za první porušení je 2-4 roky
- Status „černé ovce“ během zákazu činnosti (zákaz účastnit se téměř jakékoliv sportovní činnosti v jakékoliv roli) – pozor na **Zakázané spolčování** (čl. 2.10 Kodexu - sportovec může být potrestán, pokud spolupracuje s někým, o kom ví, že má zákaz činnosti)
- Zveřejnění sankcí

Pokud dojde ze strany doprovodného personálu sportovce k jednání souvisejícím s dopingem, které ale nenaplní podstatu porušení Kodexu, mělo by být takové jednání řešeno jako disciplinární přestupek (př.: nedbalost, která zaviní pozitivní test sportovce atd.).

SOUČASNÝ STAV BOJE PROTI DOPINGU

53

Současný stav boje proti dopingů

- **Vysoké nároky na sportovce** – princip striktní odpovědnosti, zásahy do soukromí, často těžká důkazní pozice (prokázání nedbalosti)
- **Technologie** k efektivnímu odhalování přítomnosti zakázaných látek v těle sportovce (zvláštní důraz na androgenní anabolické steroidy)
- Zavádění **metody suché kapky krve** – méně invazivní pro sportovce + větší životnost vzorku
- Pro odhalení úmyslného dopingů jsou efektivnější **mimosoutěžní odběry**
- **Biologický pas sportovce** jako nástroj k odhalení systematického používání zakázaných metod (krevní doping)
- Pro odhalení **systematického dopingů** často nutný whistleblower a následná spolupráce s kriminalisty (odposlechy, sledování, zajištění důkazů, zásah)
- **Výzvy do budoucna:** genový doping, vzdělávání, poradna pro sportovce a ASP, aplikace na zakázané léky

DĚKUJI ZA POZORNOST

Antidopingový výbor ČR

IG @antidoping_cz FB @antidoping_cz

WEB

Světová antidopingová agentura (WADA)

WEB

Pomozte nám zlepšit úroveň školení